

YMPÄRISTÖRAPORTTI 2017-2018

<p>VANTAAN KAUPUNKI Ympäristökeskus Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa</p>	<p>KUVAILEHTI Julkaisun päivämäärä Kesäkuu 2018</p>
<p>Tekijät: Miia Berger, Jarmo Honkanen, Tina Kristiansson ja Laura Virtanen</p>	
<p>Julkaisun nimi: Vantaan ympäristöraportti 2017 - 2018</p>	
<p>Vantaan kaupungin ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2017 ja kevään 2018 hyviä toimintatapoja ja kestävästä kehitystä tukevia hankkeita. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2017 ja osittain myös vuoden 2018 kestävästä kehityksen indikaattorit.</p>	
<p>Vantaan edellinen ympäristöohjelmakausi päättyi vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2017 kaupungissa valmisteltiin uutta kaupunkistrategiaa, jossa myös jatkuvasti kasvaviin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutos, luonnonvarojen hupeneminen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, otettiin kunnianhimoisempi ote. Vantaa asetti uudessa kaupunkistrategiassaan tavoitteeksi hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä. Uuden ympäristöohjelman lähtökohdaksi otettiin resurssi-viisauden tiekartta-malli. Resurssiviisaus tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävällä tavalla – vastuullisesti. Tiekartta valmistuu kesällä 2018.</p>	
<p>Vantaan kasvihuonekaasupäästöt ovat laskeneet vuodesta 2010 lähtien. Vuoden 2017 päästöt olivat 1102 kt CO₂-ekv (hiilidioksidiekvivalettia), eli yhden prosentin pienemmät kuin sitä edellisenä vuonna. Kaukolämmön päästöt lisääntyivät 13 prosenttia, ja jätteiden käsittelyn päästöt vähenivät 24 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuonna 2030 edellyttää merkittävästi tiukempaa päästövähennystä, sillä päästöjä pitäisi saada tiputettua kokonaisuudessaan hieman yli 80 prosenttia nykytasosta. Vuosina 2018-2030 tämä tarkoittaisi keskimäärin 7 prosentin päästövähennystä vuodessa.</p>	
<p>Vuonna 2017 Suomen ympäristökeskus ja Motiva valitsivat Vantaan yhdeksi kymmenestä Circwaste-edelläkävijäkunnasta, joka on sitoutunut viemään kiertotaloutta konkreettisesti eteenpäin. Lisäksi Vantaa on ollut mukana kuntatekniikan kehittämisen Kehto-foorumissa. Sen johtoryhmä päätti vuonna 2017 antaa uusiomateriaalien käytön arviointia infrahankkeissa koskevan Kestävästä kehityksen sitoumuksen. Koekohteissa tullaan hyödyntämään erilaisia uusiomateriaaleja ja materiaalikiertätyksen organisointiin kehitetään uusia yhteistyötapoja.</p>	
<p>Vuoden kuluessa aurinkosähkön käyttö on lisännyt suosiotaan ja kaavoituksessa ilmastovaikutusten arviointi oli jo arkipäivää. Viherkerroin on otettu käyttöön. Asemanseudut kehittyivät suunnitelmallisesti ja pyöräilyyn kannustettiin. Kaupungissa hyviä tuloksia aiemminkin saaneet uudet ESCO-energiansäästöhankeet saivat Kuntarahoituksen vihreää rahoitusta. Jätteenpolttolaitoksen käyttöönoton myötä kaatopaikalle päätyvän yhdyskuntajätteen määrä on laskenut merkittävästi. Myös kaupunkiorganisaation paperin kulutus on laskenut tuntuvasti viime vuosina, ja taustalla vaikuttaa sähköisen arkistoinnin lisäksi turvatulostus ja tulostimien vähentäminen.</p>	
<p>Luontokoulun ohjattuun toimintaan osallistui vuonna 2017 reilut 3700 ihmistä, eli suunnilleen saman verran kuin muutama edellisenäkin vuonna. Ympäristösertifioituja kouluja oli vuonna 2017 virallisesti 11, eli muutama vähemmän kuin kaksi vuotta sitten. Lähimetsien teemavuoden ansiosta Vantaan luontoretkeille osallistuneiden määrä kasvoi yli kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna.</p>	
<p>Asiasanat: ympäristöraportti, ympäristöohjelma, ympäristöindikaattorit, ympäristön seuranta, kestävä kehitys</p>	
<p>Julkaisija: Vantaan kaupungin ympäristökeskus</p>	
<p>Sarjan nimi: Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja ISSN 2342-9453 (painettu) ISSN 2342-9461 (verkojulkaisu)</p>	

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vantaa aikoo olla vuonna 2030 päästötön ja jätteenkunta, jossa luonnonvaroja ei käytetä yli luonnon kantokyvyn. Näin on kirjattu kaupungin laatimaan Resurssiviisauden tiekarttaan, ohjelmaan, jonka avulla toteutetaan Vantaan kaupunkistrategian tavoitteita. Strategiaan on kirjattu myös tavoite olla hiilineutraali vuonna 2030. Hiilineutraalisuudella tarkoitetaan, ettei kaupungin alueelta aiheudu ilmastoa lämmittäviä päästöjä.

Tavoitteellisen ympäristötyön hyvät esimerkit ja onnistuneet ratkaisut viimeiseltä vuodelta on koottu tähän raporttiin. Raportissa kerrotaan, kuinka Suomen ympäristökeskus ja Motiva valitsivat vuonna 2017 Vantaan yhdeksi kymmenestä Circowaste-edelläkävijäkunnasta, joka on sitoutunut viemään kiertotaloutta kunnianhimoisesti ja konkreettisesti eteenpäin. Aurinkosähkön käyttö lisäsi suosiotaan ja kaavoituksessa ilmastovaikutusten arviointi oli jo arkipäivää, johon lisämausteensa toi viherkertoimen käyttöönotto. Asemanseudut kehittyivät suunnitelmallisesti ja myös pyöräilyyn kannustettiin. Kohti kestävämpää kaupunkia edettiin useilla muillakin rintamilla vuoden aikana. Kaupungissa hyviä tuloksia aiemminkin saaneet uudet ESCO- energiansäästöhankeet saivat Kuntarahoituksen vihreää rahoitusta.

Kaupungeilla on keskeinen rooli ilmastomuutoksen hillinnässä ja ne ovat liikkeellepanijoita monissa laajoissa hankkeissa. Kuitenkin tarvitaan edelleen ja entistä enemmän laajaa yhteistyötä sekä yritysten, yhteisöjen ja muiden sidostyhmien sitoutumista, jotta ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin pystytään vastaamaan. Yhä paremmin myös tiedostetaan kuluttajien rooli ilmastopäästöjen kartuttajina, mutta käytäntö ei ole vie-

lä muodostunut sellaiseksi, että kuluttajien ilmastoystävälliset ratkaisut asumisen, liikkumisen ja ruuan suhteen olisivat valtavirtaa. Syitä tähän on monia ja joskus syynä on tietämättömyys käyttökelpoisista, vaivatonta ja oman taloudenpidon kannalta kustannustehokkaista hillintäratkaisuista. Tätä tietoisuutta myös Vantaan kaupunki haluaa osaltaan lisätä.

Muutama vuosi sitten ympäristöraportissa siteerattiin Antti Hyryn Uuni-kirjaa. Kirjassa kuvataan kuinka päähenkilö Pietari rakentaa uunia, tiili tiileltä ja lopulta saa uuninsa valmiiksi. Uunin rakentamisessa on tärkeää koko rakenne, kaikkien asioiden täytyy olla paikallaan ja oikeassa järjestyksessä. Myös ympäristötyötä täytyy tehdä kuten uunin rakentamista: tiili tiileltä edeten, kokonaisuus huomioon ottaen. Kuitenkin viime vuosien muutokset, etenkin alati kiihtyvä ilmaston lämpeneminen, on vaikuttanut siihen, että tiilet eivät enää riitä. Niiden sekaan tarvitaan kunnan järkäleitä, jotta hiilineutraalisuustavoitteeseen päästään. Tähän suuntaan toivotaan uuden, entistä kunnianhimoisemman, ympäristötyön kaupungissa johtavan, mutta vaikuttaviin muutoksiin tarvitaan myös sidosryhmien ja valtion johdonmukaisia toimia.

Ritva Viljanen
kaupunginjohtaja

Kuva: Sakari Manninen

SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto	5
2 Yleinen kehitys	11
3 Energiankulutus ja -tuotanto	13
4 Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen	16
5 Kulutus ja materiaalit.	22
6 Vastuullinen vantaalainen	26
Liite 1: Ympäristöindikaattorit	30
Liite 2: Ympäristötilinpito	35
Liite 3: Ympäristövalitukset	40

1

JOHDANTO

Vantaan edellinen ympäristöohjelmakausi päättyi vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2017 kaupungissa valmisteltiin uutta kaupunkistrategiaa, jossa jatkuvasti kasvaviin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutos, luonnonvarojen hupeneminen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, otettiin kunnianhimoisempi ote. Vantaa asetti uudessa kaupunkistrategiassaan tavoitteeksi hiilineutraliuden vuoteen 2030 mennessä.

Tavoitteen saavuttamiseksi ja uusien ja tehokkaampien toimintatapojen edistämiseksi päätettiin ympäristöohjelman lähtökohdaksi ottaa Sitran ja Jyväskylän kaupungin kehittämä resurssiviisauden tiekartta -malli. Resurssiviisaus tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävällä tavalla – vastuullisesti. Vantaan resurssiviisauden tiekartan avulla tavoitellaan hiilineutraalia ja jätteen- tontä tulevaisuuden kaupunkia, jossa luonnonvaroja käytetään sääste- liäästi – samalla luoden edellytyksiä kestäväälle hyvinvoinnille.

Vuoden 2017-2018 ympäristöraportissa esitellään kesällä 2018 hyväk- syttävä Vantaan resurssiviisauden tiekartta. Raportti kertoo myös niistä hyvistä käytännöistä, joita vuoden aikana on tapahtunut. Raporttiin on kerätty myös tuttuun tapaan kaupungin ekologisen kestävyuden indi- kaattorit, joilla kehitystä on seurattu jo vuosien ajan. Jatkossa ympäris- töraportissa tullaan kertomaan myös resurssiviisauden tiekartan tavoit- teiden toteutumista.

YMPÄRISTÖJOHTAMINEN

Kaiken suunnittelun ja toiminnan, myös ympäristöjohtamisen, lähtökoh- tana kaupungissa on kaupunkistrategia. Vantaan uusi strategia hyväk- syttiin kaupunginvaltuustossa 11.12.2017. Vantaan kaupungin strategia laaditaan valtuustokausittain neljäksi vuodeksi. Strategiassa määritel-

lyn vision mukaan Vantaa on rohkea ja rento edelläkävijä ja vastuullinen kasvun keskus. Kaupungin arvoiksi määriteltiin avoimuus, rohkeus, vas- tuullisuus ja yhteisöllisyys.

Resurssiviisauden tiekartta on yksi kaupungin strategiaa toimeenpane- va ohjelma maa- ja asuntopoliittisen ohjelman sekä hyvinvointiohjelman rinnalla. Lisäksi kaupungin strategisia tavoitteita toimeenpannaan kau- pungin elinvoimatavoitteiden avulla.

Strategiaa toimeenpanevien ohjelmien työnjako

Tiivistämme kaupunkia lähi- luontoa vaalien

Maa- ja asunto- poliittiset linjaukset

- Maankäytön suunnittelu
- Asuminen
- Yritysalueet ja ympäristöt
- Tonttien luovutus

Resurssiviisauden tiekartta

- Kestävä elämäntapa: liikkuminen, ruoka, viheralueet, yhteisöllisyys

Lisäämme kaupungin elin- voimaa ja veto- voimaa

Elinvoimatavoitteet

- Koulutus ja osaaminen
- Työllisyys
- Yritysyhteistyö
- Tapahtumatuotanto

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

Hyvinvointiohjelma

- Terveelliset elintavat
- Hyvinvointierot
- Kotoutuminen

Ympäristöjohtaminen Vantaalla

ARVOT

Avoimuus

Turvaamme talouden tasapainon

- Turvaamme talouden tasapainon
- Parannamme tuottavuutta talouslinjausten toteuttamiseksi
- Pidämme konsernin talouden hallinnassa

Rohkeus

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Vahvistamme resurssiviisaasti nykyistä kaupunkirakennetta
- Hyödynnämme rohkeasti kaupunkikeskusten kehittämismahdollisuudet
- Vantaan kaupunkiympäristöt ja asunnot ovat kansainvälisesti kilpailukykyisiä

Vastuullisuus

Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa

- Kaupungin työllisyystilanne kehittyy parhaiten pääkaupunkiseudulla
- Työikäisen väestön osaaminen vastaa nykyistä paremmin työelämän muuttuvia tarpeita
- Yrityksille on monipuolisia ja veto-voimaisia työpaikka-alueita
- Vantaa tunnetaan tapahtumien kaupunkina

Yhteisöllisyys

Rohkea ja rento Vantaa on edelläkävijä ja vastuullinen kasvun keskus

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Vantaalaisten terveys ja hyvinvointi vahvistuvat terveellisempien elintapojen myötä
- Hyvinvointierot vähenevät (alueiden väliset erot/segregaatio ja asukkaiden väliset erot)
- Suomen monikulttuurisin kaupunki hoitaa myös kotouttamisen parhaiten
- Asukkaiden mahdollisuudet osallistua aktiivisesti kaupungin ja oman asuinalueen kehittämiseen lisääntyvät
- Kaupungin tilojen sisäilmatilanne paranee

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- Vantaan palvelut ovat laadukkaita, kustannustehokkaita ja vastaavat asukkaiden tarpeisiin
- Digitaalisista palveluista rakennetaan kuntalaisen pääasiointikanava
- Palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti yhteistyössä kuntalaisten, yritysten ja järjestöjen sekä muiden kuntien kanssa

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Johtaminen uudistuu muutoksissa
- Henkilöstön voimavarat vahvistuvat

RESURSSIVIISAUDEN TIEKARTTA

Resurssiviisauden tiekartta ohjaa Vantaan kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta (kuva 1). Samanaikaisesti halutaan tukea kaupunkilaisten hyvinvointia sekä kaupungin elinvoimaisuutta. Vantaan tiekartalla edetään neljällä kaistalla, joitka ovat energiankulutus ja -tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen. Jokaiselle kaistalle on määritelty vuotta 2030 kuvaava tavoitetilä, jonka avulla suunnataan kohti resurssiviisasta Vantaata. Lisäksi tiekartassa määritellään koko kaupunkia koskevat toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi.

Resurssiviisauden keskiössä on kiertotalous, uusiutuva energia sekä ympäristövastuullisesti toimivat asukkaat ja yritykset. Kunnianhimoisten ympäristötavoitteiden lisäksi Vantaa aikoo resurssiviisauden toimintamallin avulla vahvistaa aluetaloutta ja työllisyyttä, luoda yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä parantaa asukkaiden hyvinvointia.

Tiekarttaa tukevat myös monet kaupungissa käynnissä olevat hankkeet esimerkiksi kiertotalouden edistämiseksi. Vantaa valittiinkin marraskuussa 2017 yhdeksi kymmenestä kiertotalouden edelläkävijäkunnasta, jotka ovat sitoutuneet viemään kiertotaloutta määrätietoisesti eteenpäin. Lisäksi Vantaa on mukana muun muassa Smart&Clean-säätiössä.

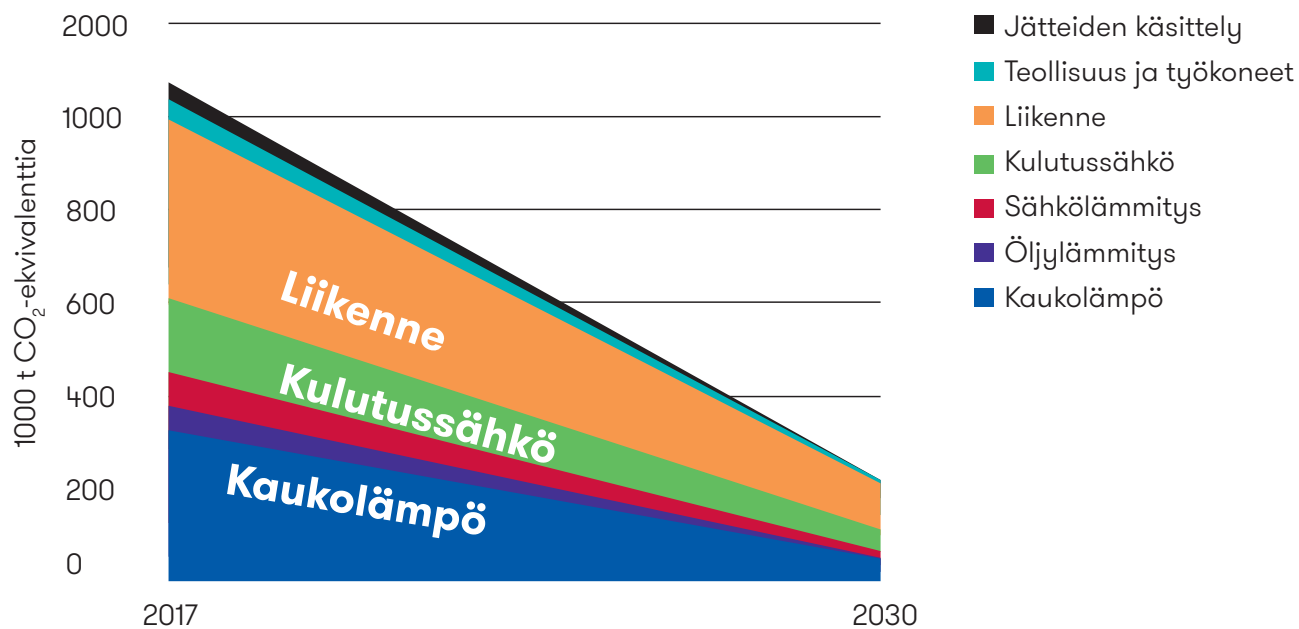

Kuva 1. Resurssiviisauden tiekartan tavoitteet ja kaistat.

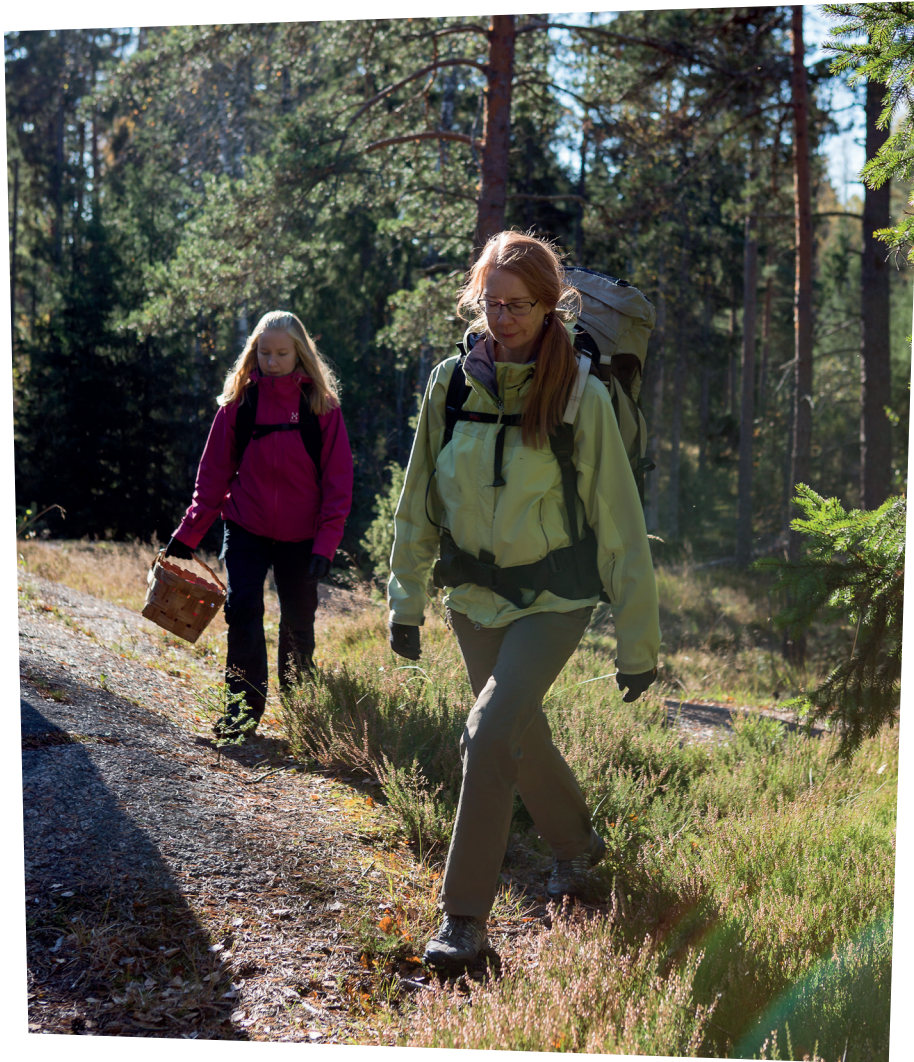
Tavoitteena hiilineutraali Vantaa 2030

Vantaa on sitoutunut olemaan hiilineutraali kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa, että Vantaalla tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt esimerkiksi lisäämällä hiilinieluja tai rahoittamalla vähähiilisyteen tähtääviä hankkeita muualla. Tavoite on kunnianhimoinen, ja sen toteuttaminen vaatii määrätietoisia toimenpiteitä kaupungilta jokaisella sektorilla.

Keväällä 2018 Vantaalla valmistui Hiilineutraali Vantaa 2030 -selvitys, jossa tarkastellaan, mitä lisätoimenpiteitä Vantaan tulisi ottaa käyttöön hiilineutraaliustavoitteeseen pääsemiseksi. Lisätoimenpiteiden tarvetta on vertailtu sellaiseen vuoden 2030 tilanteeseen, jossa jo tehtyjen päätösten lisäksi ei ole otettu muita lisätoimenpiteitä käyttöön (ns. perusskenaario). Tärkeimpiä selvityksessä tarkasteltuja toimenpiteitä ilmastotavoitteeseen pääsemiseksi Vantaalla ovat rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, kaukolämmön tuotannossa fossiilisista energianlähteistä luopuminen, kiinteistökohtaiset sähkön- ja lämmöntuotantoratkaisut sekä liikkumisen kasvihuonekaasupäästöjen leikkaaminen muun muassa henkilöautoilua vähentämällä sekä lisäämällä sähköä, biokaasua ja biopolttoaineita käyttävien ajoneuvojen määrää.

Vantaan päästöt vuonna 2017 ja tavoitteen mukaiset päästöt vuonna 2030

Kuva: Sakari Manninen

Kaupunkilaisten antoivat näkemyksensä pitkän ajan kehittämistyöhön

Vantaalle luotiin yhdessä kaupunkilaisten kanssa tulevaisuuskuvia, joiden avulla suunnitellaan tulevaisuuden kaupunkia. Tulevaisuuskuvien tekemiseen osallistui tuhansia kaupunkilaisia. Työn tuloksena nostetaan esiin kaupunkilaisten korostamia Vantaan voimavaroja ja kehittämiskohteita. Kaupunkilaisten näkökulma on yksi merkittävä – joskaan ei ainoa – kaupungin strategiatyössä huomioitava näkökulma. Vantaan tulevaisuuskuvia hyödynnettiin Vantaan valtuustostrategian 2017 – 2021, yleiskaava 2020 valmistelussa ja on ollut taustamateriaalina myös resurssi- viisauden tiekartan laadinnassa.

Kaupunkilaisten näkökulmista muotoiltiin Vantaan tulevaisuuskuvien neljä ydinviestiä.

1. Lähtökohta: Tasa-arvoiset ihmiset ja alueet
2. Yhdyskuntarakenne: Vehreä vallankumous
3. Sosiaalinen taso: Huokoinen pinta
4. Toiminnallinen taso: Yhteyksien kaupunki

Vantaalaiset haluavat elää kaupungissa, joka kohtelee asukkaitaan tasavertaisesti lähtökohdista ja asuinalueesta riippumatta. Kaupunkilaiset toivovat, että elinympäristön laatu kasvaa ja vehreys säilyy myös kaupungin tiivistyessä, vaikuttamisen mahdollisuudet ovat monipuoliset ja palveluiden saatavuus ja julkisen liikenteen yhteydet ovat sujuvia.

http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/ohjelmat_ja_projektit/vantaan_tulevaisuuskuvat

2

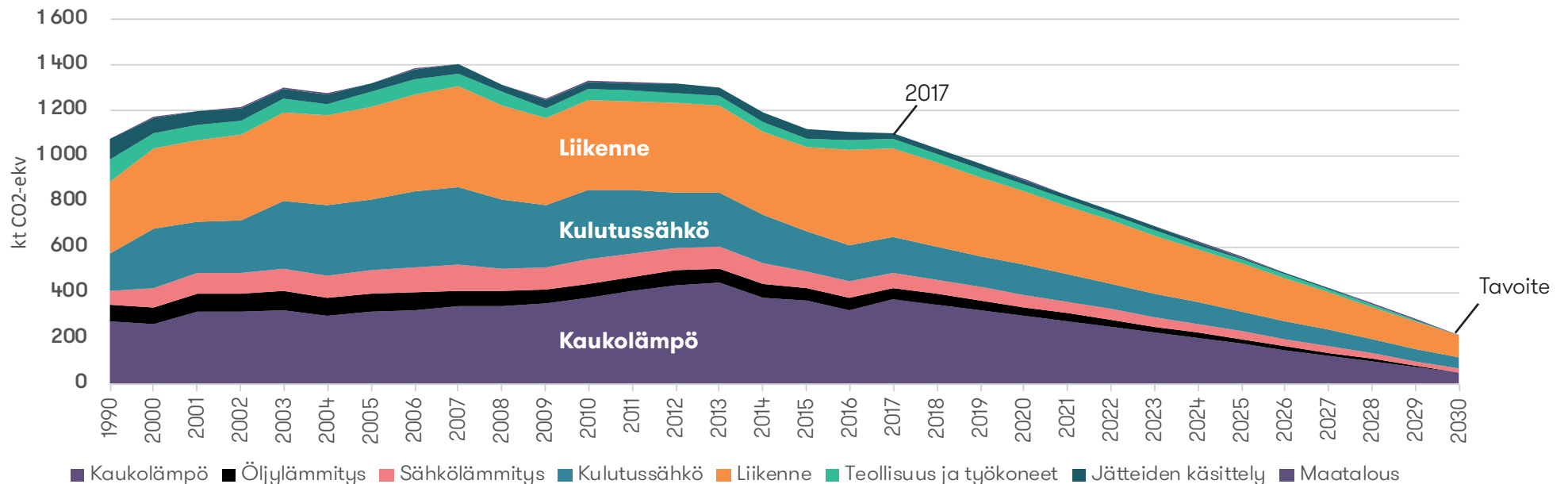
YLEINEN KEHITYS

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT LOIVASSA LASKUSSA

Vantaan kasvihuonekaasupäästöt ovat laskeneet vuodesta 2010 lähtien. Vuoden 2017 päästöt olivat 1102 kt CO₂-ekv (hiilidioksidiekvivalettia), eli yhden prosentin pienemmät kuin edellisenä vuonna. Kaukolämmön päästöt lisääntyivät 13 prosenttia, ja jätteen käsittelyn päästöt vähenivät 24 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuonna 2030 edellyttää merkittävästi tiukempaa päästövähennystä, sillä päästöjä pitäisi saada tiputettua kokonaisuudessaan hieman yli 80 prosenttia nykytasosta. Vuosina 2018-2030 tämä tarkoittaisi keskimäärin 7 prosentin päästövähennystä vuodessa.

Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja tavoiteura

SUURI ENEMMISTÖ PAINOTTAISI YMPÄRISTÖÄ TALOUSKASVUA ENEMMÄN

Asenteiden tasolla ympäristömyönteisyys on vahvaa, selviää Helsingissä ja Vantaalla vuonna 2017 toteutetusta ympäristöasennekyselystä*. Noin neljä viidestä painottaisi enemmän ympäristöä kuin talouskasvua, jos nämä joutuvat vastakkain. Etenkin nuoret vastaajat kuitenkin uskovat, että ympäristönsuojelu ja talouskasvu ovat mahdollisia samanaikaisesti.

Tietoisuus ilmastonmuutoksen syistä ja seurauksista on kyselyn mukaan helsinkiläisillä ja vantaalaisilla varsin hyvällä tasolla. Kodin energiansäästön huomioivat erityisesti iäkkäämmät vastaajat; nuoret suosivat kasvisruokaa ja jakamistaloutta. Sen sijaan lentomatkojen välttäminen on varsin harvinaisen ilmasto- ja ympäristövalinta.

Kyselyssä selvisi, että kukin vastaaja on sitoutunut usein vain muutamaankin ympäristötekoihin ja että valintojen taustalla on usein myös omien kulujen karsiminen. Ympäristömyönteisten asenteiden ja ympäristökäyttäytymisen eri muotojen välillä havaittiin lopulta vain suhteellisen heikko yhteys.

Kyselyssä kartoitettiin lisäksi näkemyksiä kaupunkikehityksestä. Vastaajien selvä enemmistö hyväksyy automarkettien rakentamisen rajoitukset. Samoin joukko- ja kevyen liikenteen edistämiseksi asukkailla on laaja kannatus. Polkupyörien helpompi kuljettaminen joukkoliikenteessä sekä nykyistä nopeampi joukkoliikenne voisivat vastausten mukaan saada myös suhteellisen monia autoilijoita valitsemaan näitä kulkumuotoja.

*Hirvonen, Jukka & Vanhatalo, Maaria. 2018. Ympäristöasenteet ja kaupunkikehitys Helsingissä ja Vantaalla. Tutkimuksia 2018:1. Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

Kuva: Joel Haapamäki

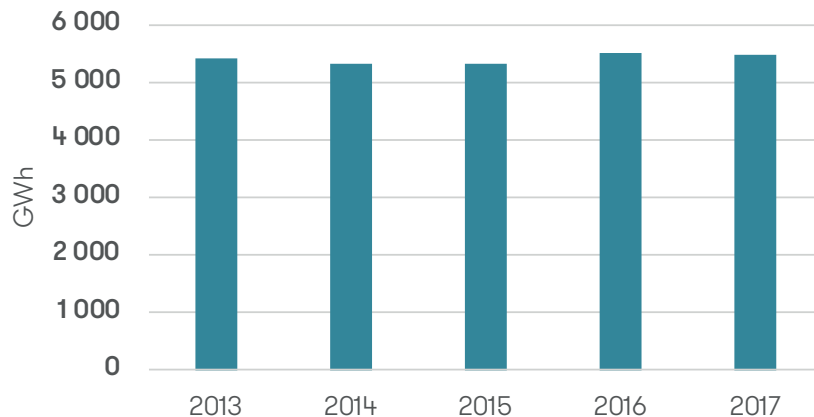

ENERGIANTUOTANTO JA -KULUTUS

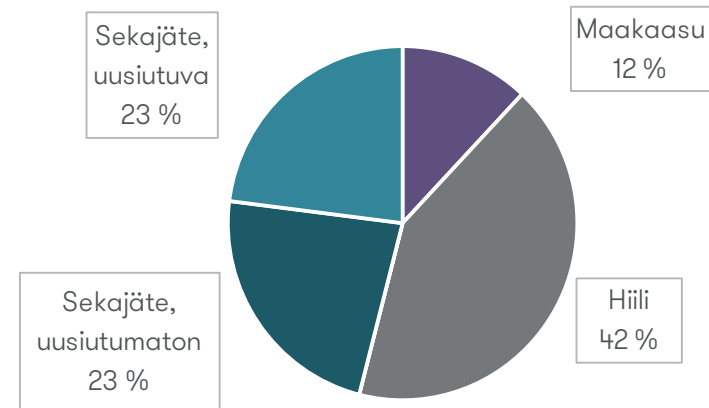
Energiantuotanto ja -kulutus aiheuttavat valtaosan Vantaan ilmastopäästöistä. Tiekartan tavoitteena on päästötön sähkön- ja lämmöntuotanto, energia- ja resurssitehokkuuden lisääminen sekä viisas energiankulutus. Kaupunki voi välillisesti vaikuttaa energiantuotannon ja -kulutuksen aiheuttamiin päästöihin muun muassa maankäytön ja rakentamisen ohjaamisella ja vaikuttamalla kaupungin omistamien energialaitosten energialähdevalintoihin. Lisäksi kaupungilla on mahdollisuus toimia esimerkkinä ja jakaa tietoa hyvistä käytännöistä.

Vuonna 2017 kaukolämpöä tuotettiin lähes saman verran kuin sitä edellisellä vuonna (1904 GWh), mutta sen kasvihuonekaasupäästöt lisääntyivät silti 13 prosenttia. Tämä johtuu kivihiilen kasvaneesta tuotanto-osuudesta. Vantaan kokonaisenergiankulutus laski vähäisesti vuosina 2016-2017.

Yhdyskunnan energiankulutus

Kaukolämmön tuotanto-osuudet 2017

Caverion kehittää Vantaan kaupungin energiatehokkuutta ESCO-hankeella

Vantaan kaupunki valitsi Caverionin kumppanikseen kehittämään kiinteistöjen energiatehokkuutta. Kaupungin kiinteistöjen taloteknisiä järjestelmiä modernisoidaan 12 kiinteistössä, ja hanke toteutetaan ESCO-konseptilla (Energy Service Company), jossa palvelun tarjoava taho toteuttaa asiakkaan kohteessa investointeja ja energiansäästötoimenpiteitä. Palvelun kustannukset, energiansäästöinvestointi mukaan luettuna, maksetaan säästöillä, jotka syntyvät alentuneista energiakustannuksista.

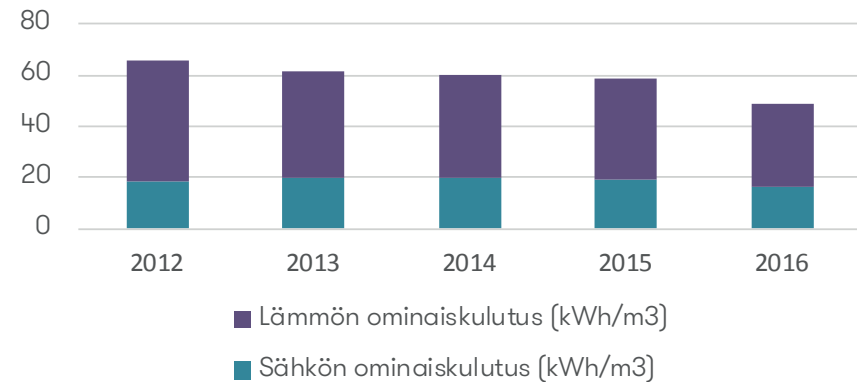

Kuva: Sami Lievonen

Hankkeessa uusitaan kiinteistöjen valaistusta ja ilmanvaihtoa, korvataan koulun öljylämmitystä maalämpöratkaisulla sekä parannetaan energiatehokkuuteen liittyviä talotekniikan ohjaustoimintoja. Kiinteistöissä tavoitellaan yli 20 %:n vuotuista energiansäästöä nykytilanteeseen verrattuna, mikä merkitsee 15 vuoden elinkaaren aikana noin 4,7 miljoonan euron säästöä. Myös hiilidioksidipäästöjä vähennetään 1 317 tonnia vuodessa. Investointien ja muutosten jälkeen Caverion vastaa kiinteistöjen energiansäästöstä ja energiatehokkuuden optimoinnista sekä antaa sopimukseen kuuluville kiinteistöille energiansäästötakuun.

Vantaan energiansäästöhankeille myönnettiin vuonna 2017 Kuntarahoituksen vihreää rahoitusta 1 550 000 euroa. Vihreää rahoitusta myönnetään hankkeille, joissa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia.

Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin omistamissa rakennuksissa

Kuva: Pertti Raami

HSY taloyhtiöiden apuna energiansäästöissä

HSY:n Ilmastoinfo selvitti kesällä taloyhtiöiden koulutustarpeita ja käyttäytymistä energia-asioissa. Syksyllä järjestettiin yhdeksän taloyhtiöpäättäjäille suunnattua energiateemaista koulutustilaisuutta, joista osa pidettiin Vantaalla. Koulutukset käsittelivät taloyhtiön energiatehokasta ylläpitoa, suunnitelmallista kiinteistönpitoa ja energiatehokkuuden parantamista peruskorjausten yhteydessä. Ilmastoinfo laati myös taloyhtiöiden energiatehokkuustoimenpiteitä visualisoivaa materiaalia, ja taloyhtiöpäättäjäille tuotettiin ohjeet lämmitysverkoston perussäädöstä.

www.ilmastoinfo.fi

Helen toi aurinkovoimaa ja sähkövaraston Vantaalle

Helen toteutti kesällä 2017 Vantaalle logistiikkakeskuksen katolle aurinkovoimalan ja älykkään sähkövaraston. Kyseessä on Suomen ensimmäisiä kohteita, joissa energiayritys ohjaa älykkäästi aurinkovoimalan ja sähkövaraston yhdistelmää asiakkaan tiloissa. Kiinteistön katolle Vantaalle rakennettiin lähes 600 paneelin aurinkovoimala, josta logistiikkakeskus saa sähköä käyttöönsä. Aurinkovoimalalla on tehoa 150 kWp (kilowattipeak) ja se tuottaa vuodessa noin 125 000 kilowattituntia aurinkosähköä. Tämä kattaa arviolta 10-20 prosenttia logistiikkakeskuksen sähkönsäädöksen vuosikulutuksesta. Sähkövarasto puolestaan auttaa logistiikkakeskusta käyttämään tuotetun aurinkosähköä tehokkaammin oman kiinteistönsä tarpeisiin.

YHDYSKUNTARAKENNE JA LIIKKUMINEN

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen vaikuttavat merkittävästi kaupungin resurssitehokkuuteen. Maankäytön ratkaisulla voidaan merkittävästi vähentää kunnan energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä, niin rakennuskannan kuin liikenteenkin osalta.

Vantaalla valmistellaan uutta yleiskaavaa 2020. Kaupunginvaltuusto hyväksyi keväällä 2018 uuden tavoitteet, jotka jakautuvat kolmeen pääteemaan: paikallinen elinympäristö ja näkyvä kaupunki, seudullinen joukkoliikennekaupunki sekä kansainvälinen lentokenttäkaupunki. Kaikkien tavoitteiden kehiksenä on kestävä kehitys.

Pääteemojen alle on kirjattu tavoitteiksi muun muassa aluekeskustojen kehittäminen tasapainoisesti, jokapäiväisten palveluiden sujuva saavutettavuus, luonnon tuominen osaksi kaupunkiympäristöä, työpaikkarakentamisen turvaaminen, kansainvälisen vetovoiman kasvattaminen sekä joukkoliikennedyhteyksien ja pyöräilymahdollisuuksien kehittäminen entisestään. Kaavalla myös varaudutaan kaupungin kasvuun.

Kuva: Pertti Raami

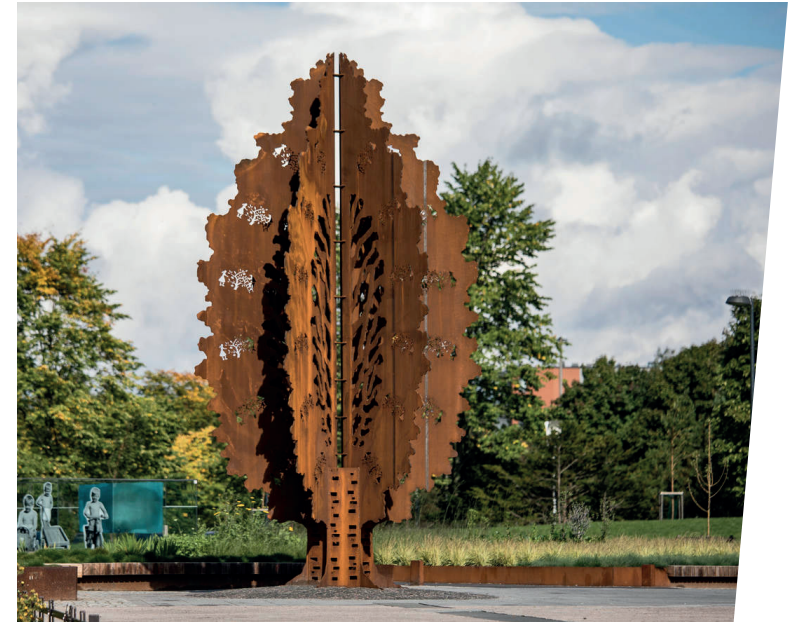
Vastuullista kaavoitusta

Vantaalla asemakaavoitus on käyttänyt vihertehokkuuden laskentaa vuodesta 2017 lähtien. Vihertehokkuudella tarkoitetaan alueen vihreän tai muutoin sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa koko alueen pinta-alaan. Alueella taas tarkoitetaan yleensä tonttia tai korttelia. Vantaalla vihertehokkuus lasketaan Ilmastokestävä kaupunki (ILKKA) -hankkeessa vuonna 2014 luodulla laskurilla, jota on muokattu Vantaan tarpeisiin. Vuonna 2018 valmistui myös esite Vantaan vihertehokkuudesta. Lisäksi vihertehokkuuden laskentaa on testattu katualueilla.

Asemakaavojen ekologista kestävyyttä arvioidaan Vantaalla myös KEKO-laskurin avulla. Laskurin avulla on mahdollista määrittää yhdyskuntien rakentamisen ja käyttövaiheen aiheuttamia ympäristövaikutuksia. KEKO laskee kasvihuonekaasupäästöt, luonnonvarojen käytön sekä vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin. Työkalu tuottaa myös arvion alueen kokonaiskehokkuudesta ja vertaa vaikutuksia koko maan keskiarvoon.

Kirjastopuisto ja Tikkurilantori palkittiin Vuoden 2017 Ympäristörakenteena

Vantaan Tikkurilan ydinkeskustan julkiset tilat, Kirjastopuisto ja Tikkurilantori, palkittiin Vuoden 2017 Ympäristörakenteena. Aiemmin katu- ja pysäköintialueena toiminut Vantaan kaupungintalon ympäristö on muuttunut Tikkurilantorin ja Kirjastopuiston rakentamisen myötä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoiseksi kävelykeskustaksi, torikaupan alueeksi, tapahtumapaikaksi ja oleskelualueeksi. Vantaalla virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella on pysynyt noin 25 % tienoilla, eli hyvällä tasolla.

Kuva: Sakari Manninen

SMART-MR

Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

Kuva: Sakari Manninen

Vähähiilisten asemanseutujen kehittäminen

HSY ja Helsingin seutu osallistuvat SMART-MR (Sustainable Measures for Achieving Resilient Transportation in Metropolitan Regions) -hankkeeseen, jonka tavoitteena on parantaa liikennepolitiikkaa ja kehittää keinoja kestävän, vähähiilisen liikkumisen edistämiseksi metropolialueilla.

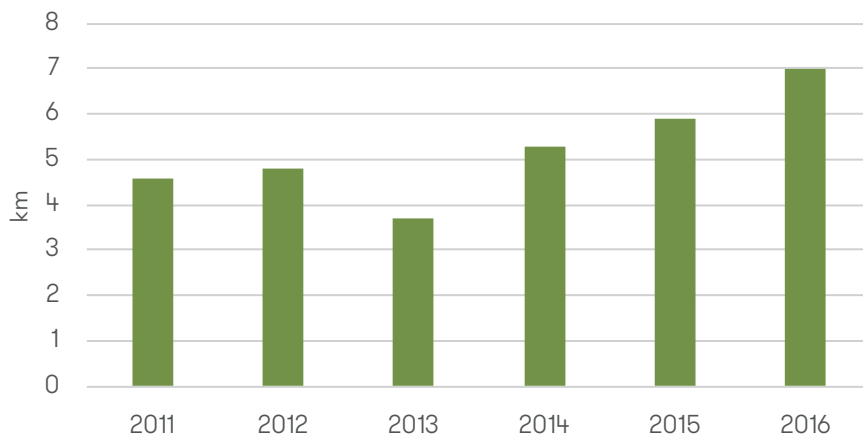
Helsingin seudun teemana on ”Shaping low-carbon areas” eli vähähiilisten asemanseutujen kehittäminen. Työtä koordinoi HSY ja yhteistyöverkostossa ovat mukana Liikennevirasto, ympäristöministeriö, HSL, Uudenmaan liitto, seudun kaupungit, MAL-verkosto ja muita asemanseututoimijoita. Osana kehittämistyötä laaditaan yhteistyössä kaupunkien ja avaintoimijoiden kanssa asemanseutujen Low-carbon District-konsepti, joka tarjoaa suunnittelijoille ja asemahankkeiden toteuttajille työkalun kestävän ja vähähiilisen asemanseudun kehittämiseen.

Aviapoliksen ja Tikkurilan asemilla vietettiin huhtikuussa 2018 Fiksu Assa -tapahtumaa. Tapahtuman ideana oli muuttaa asemat ilmastoa säästävien tuotteiden ja palvelujen pop up -tiloiksi.

Kuva: Pertti Raami

Uudet pyörä- ja jalankulkureitit katuverkossa

Vantaalla kannustetaan pyöräilyyn

Vuoden vantaalainen pyöräilijä -tittelin jakaminen on muodostunut Vantaalla jo perinteeksi. Vuonna 2017 kymmenenneksi Vuoden vantaalaiseksi pyöräilijäksi valittiin opettaja Marjukka Kyöstiö. Vuonna 2018 voittajaksi valittiin Vantaan kaupunginmuseon henkilökunnalle.

Vantaalla pystyi kesän 2017 aikana lainaamaan ilmaiseksi käyttöönsä polkupyörän. 100 kesäfillaria -kampanja oli kokeilu, jossa haettiin kokemuksia yhteiskäyttöpyöristä. Kesäfillarin sai lainata Tikkurilan Asematien Muuntamosta, ja lisäksi pyörät tuotiin lainattavaksi myös kesän tapahtumiin. Kokeilua varten Vantaa vuokrasi Pääkaupunkiseudun Kierätykskeskuksesta käytettyjä ja kunnostettuja polkupyöriä.

Syyskuussa puolestaan vietettiin kansainvälistä Liikkujan viikkoa. Liikkujan viikon tarkoituksena on kannustaa ihmisiä miettimään, miten matkat kannattaa tehdä ja miten arkipäivän valinnat vaikuttavat ympäristöön ja yhteiskuntaan. Viikon lopuksi vietettiin Auton vapaapäivää, jolloin HSL tarjosi matkalippuja alennetuin hinnoin. Auton vapaapäivänä järjestettiin myös aamupalaa pyöräilijöille -tapahtumia, joista yksi oli Myyrmäessä.

Syyskuussa 2017 myös kuusi Vantaan Aviapoliksen yrityspuiston työntekijää kokeilivat uudenlaista Bikefy-palvelua, joka yhdistää joukkoliikenteen ja sähköisen taittopolkupyörän käytön. Kokeilu sai alkunsa HSY:n ja Aalto-yliopiston yhteistyöstä, jossa opiskelijat kehittivät osana kurssityötä uutta liiketoimintaideaa vähähiiliselle asemanseudulle.

Hiekkaharjun aseman seudulla sekä Malmipellon puistoraitilla ovat alkaneet tammikuussa 2018 rakennustyöt pyöräilyn laatukäytävien rakentamiseksi. Alkaneet työt ovat osa isompaa kokonaisuutta, jolla Vantaalle rakennetaan pyöräilyn laatukäytäviä. Niitä on tavoitteena olla noin 44 kilometriä vuoteen 2020 mennessä. Laatukäytävät merkitään keskiviivala koko matkalta ja lisäksi niillä on kiinnitetty erityistä huomiota muun muassa tasaisuuteen, valaistukseen ja viitoitukseen.

Pysäköinnin kehittäminen

Vantaalla otettiin tammikuussa 2018 käyttöön maksullinen pysäköinti Tikkurilan, Myyrmäen ja Kivistön kaupunkikeskustojen sekä asemien ympäristöjen katu- ja torialueilla sekä kaupungin hallinnoimilla pysäköintialueilla. Pysäköintimaksuilla halutaan lisätä julkisen ja kevyen liikenteen houkuttelevuutta.

Yhteiskäyttöautojen pysäköintiä on helpotettu Vantaalla. Pysäköintitunnuksen lunastanut ajoneuvo voi pysäköidä lisäkilvillä merkityille paikoille ilman pysäköintimaksua tai liikennemerkkin velvoittamaa aikarajoitusta, kuitenkin enintään 48 tunniksi. Pysäköintioikeuden voivat hakea kaikki halukkaat yritykset, jotka täyttävät kelpoisuusvaatimukset ja ovat valmiita sitoutumaan pysäköintioikeuden myöntämisehtoihin.

Kivistössä testattiin automaattiautoja liikenteessä

Maaliskuussa 2018 Sensible 4 Oy aloitti kehittämänsä autonomisten ajoneuvojen testit Kivistössä muun liikenteen seassa. Sähkökäyttöinen automaatti-Renault Twizy ajoi muun liikenteen seassa pääasiassa taa-jama-alueella.

Testi- ja kehitysvaiheen jälkeen Twizyt alkavat ajaa koematkustajille avointa pilottia Vantaan, Espoon ja Hämeenlinnan alueilla osana Uudenmaan liiton ja Suomen Kasvukäytävän alGO -hanketta. Vuonna 2019 on tarkoitus kokeilla vastaavasti liikenteessä ensimmäistä kotimaista robottibussin prototyyppiä, joka on parhaillaan rakenteilla.

Hulevedet hallintaan

Sito palkitsi vuonna 2017 Vantaan kaupungin erimerkillisestä hulevesien hallinnasta. Palkinnon myöntämisen perusteina oli, että Vantaan kaupungista on tullut viimeisen kymmenen vuoden aikana Suomen johtava kaupunki hulevesien luonnonmukaisessa hallinnassa osana kestävästä kehityksestä.

Vuonna 2017 asukkaiden havaintojen avulla tunnistettiin hulevesitulvaherkkiä alueita. Lisäksi Vantaa on yhdessä Espoon, Helsingin ja Lahden kanssa lähtenyt kehittämään pioneeriratkaisuja, joilla puhdistetaan hulevesien mukana vesistöihin kulkeutuvia päästöjä, kuten raskasmetalleja, ravinteita ja mikro-organismeja. Työ on osa Smart & Clean huleveden laadunhallinta -hanketta. Ratkaisuihin kerättävä tieto avataan kaikkien saataville. Vantaalla toteutettuja ratkaisuja ovat maanalainen kosteikko Helsinki-Vantaan lentoasemalla sekä monikäyttöiset hulevesialueet Vantaan Aviapoliksessa.

Puu-Kivistön suunnittelu vauhdissa

Puu-Kivistön asemakaava-alueella toteutetaan Vantaan kaupungin tavoitetta lisätä puurakentamista. Kuuden suurimman kaupungin kaupunginjohtajien ilmastoverkosto päätti joulukuussa 2017 lisätä kaupunkien puurakentamista. Puu-Kivistö on nimetty Vantaalla puurakentamisen erityiskohteeksi (Vantaan kaupunginhallitus 5.2.2018), jossa erityisenä tavoitteena on puurakentamisen määrällinen lisääminen ja laadullinen kehittäminen yhteistyössä puualan toimijoiden kesken. Asemakaavan tavoitteena on luoda lämminhenkinen, urbaani, pienimittakaavainen ja värikäs puutalonaapurusto.

Purojen ja jokien suojelutyö jatkuu

Ympäristölautakunnassa käsiteltiin 19.4.2017 Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet. Vesistöjen kehittämisessä tarvitaan jatkossakin monialaista, myös kaupungin rajat ylittävää yhteistyötä.

Vantaa palkkasi kesäksi 2017 kaksi kesätyöntekijää purotalkkareiksi. Talkkarit järjestivät kesän aikana purotalkkoita, jotka olivat kaikille avoimia. Talkoissa rakennettiin ja kunnostettiin kutusoraikkoja, kerättiin roskaa sekä kitkettiin haitallista vieraslajia, jättipalsamia. Purotalkkarit tulevat kunnostamaan Vantaan puroja myös kesällä 2018.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi helmikuussa 2018 luvan Tikkurilankosken padon osittaiseen purkamiseen. Tikkurilankosken padon keskiosa puretaan ja koskialue kunnostetaan. Tikkurilankosken alueen monimuotoisuus, käyttöarvo ja vaelluskalojen olot paranevat kunnostustöiden ja padon purkamisen ansiosta.

Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidolle kehittämissuunnitelma

Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidolle on laadittu kehittämissuunnitelma. Suunnitelman tavoitteena ovat avoimet ja hoidetut pellot ja niityt. Pellot ja niityt ovat tärkeä osa Vantaan kulttuuriympäristöä ja viheralueverkostoa. Niillä on merkitystä myös asukkaiden viihtyisyyden ja virkistyskäytön sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmassa on käyty läpi kaupungin omistamilla mailla sijaitsevat avoimet alueet Myyrmäen ja Kivistön suuralueilla. Vastaavanlainen kehittämissuunnitelma laaditaan myös Itä- ja Keski-Vantaan pelloista ja niityistä vuoden 2018 aikana. Samalla kokeillaan muutamalla Länsi-Vantaan alueella erilaisten menetelmien toimivuutta ja arvioidaan kustannusvaikutuksia niittyjen peruskunnostuksessa ja hoidossa.

Kuva: Sakari Manninen

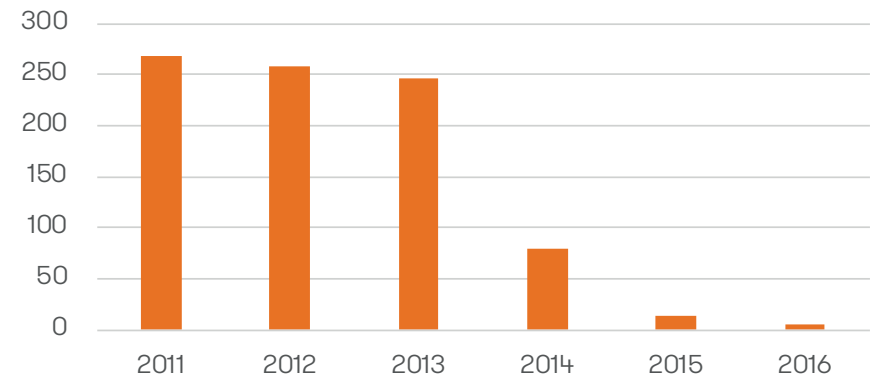
KULUTUS JA MATERIAALIT

Luonnonvarojen kestävä käyttö on yksi resurssiviisauden kulmakivistä. Säästävä luonnonvarojen käyttö edellyttää resurssitehokasta suunnittelua, resurssitehokasta kulutusta sekä kiertotalouden edistämistä. Parhaimmillaan resurssiviisas luonnonvarojen käyttö luo uusia taloudellisia mahdollisuuksia.

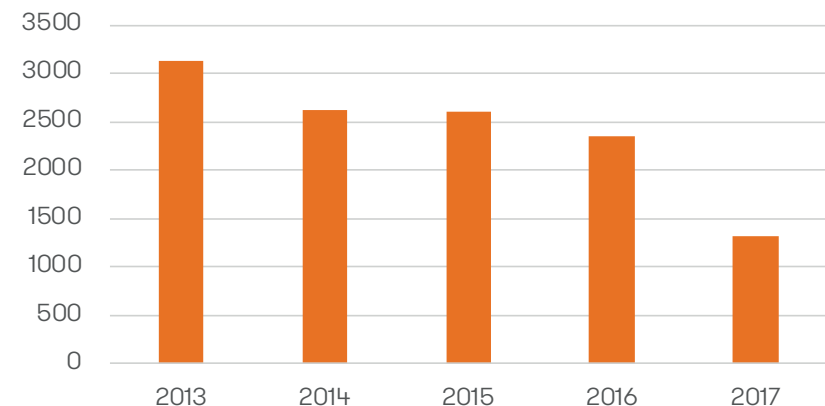
Vantaan kaupunki on yksi nopeimmin kasvavista kaupungeista Suomessa. Vilkaan rakentamisen vuoksi purku- ja kierrätysmateriaalien ja maamassojen uusiokäytön kehittämisessä on runsaasti mahdollisuuksia, joita voidaan entistä enemmän ottaa käyttöön. Tämä edellyttää kuitenkin uusien arviointitapojen käyttöönottoa, uusia seurantamalleja ja -laskelmia sekä ohjeistusta.

Jätteenpolttolaitoksen käyttöönoton myötä kaatopaikalle päätyvän yhdyskuntajätteen määrä on laskenut merkittävästi. Myös kaupunkiorganisaation paperin kulutus on laskenut tuntuvasti viime vuosina, ja taustalla vaikuttaa sähköisen arkistoinnin lisäksi turvatulostus ja tulostimien vähentäminen.

Loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä (kg/as/v)

A4/kaupungin työntekijä

Kuva: Sakari Manninen

Vantaa on valittu kiertotalouden edelläkävijäkunnaksi

Vantaa on valittu yhdeksi edelläkävijäkunnaksi CIRCWASTE-kiertotaloushankkeessa. Siinä kaupunki on sitoutunut yhdessä HSY:n kanssa lisäämään yhdyskuntajätteen kierrätystä valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaisesti ja edistämään kiertotaloutta. Jätesuunnitelmassa tavoitteena on kierrättää vähintään 55 prosenttia yhdyskuntajätteistä, hyödyntää materiaalina vähintään 70 prosenttia rakennus- ja purkujätteistä sekä vähentää jätemäärää vuoteen 2020 mennessä vuoden 2000 tasolle.

Vantaalla jo toteutettuja kiertotalouden toimenpiteitä ovat muun muassa hävikkiruuan vähentämiseen pyrkivä Yhteinen pöytä, muovinkeräyksen pilotointi sekä purkubetonin käyttö.

Suomen suurimpien kaupunkien yhteistyötä syvennetään ja uutta liiketoimintaa edistetään kiertotalouden ympärillä myös CircHubs-hankkeessa. Alueellisissa kiertotalouden keskittymissä, kiertotalouskeskuksissa, on esimerkiksi yritysten mahdollista testata uusia toiminta- ja ratkaisumalleja sekä osallistua hyödyllisten innovaatioiden kehittämiseen. Kaksivuotinen CircHubs (Tulevaisuuden kiertotalouskeskukset) -hanke on osa Suomen kuuden suurimman kaupungin 6Aika-strategiaa ja saa rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastolta (EAKR).

Vantaa on ollut mukana kuntatekniikan kehittämisen Kehto-foorumissa. Sen johtoryhmä päätti vuonna 2017 antaa uusiomateriaalien käytön arviointia infrahankkeissa koskevan Kestävän kehityksen sitoumuksen. Koekohteissa tullaan hyödyntämään erilaisia uusiomateriaaleja ja materiaali kierrätyksen organisointiin kehitetään uusia yhteistyötapoja.

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

RANTA-hankkeesta puhtia kiertotalouden edistämiseen

Vantaa on Helsingin ja Hämeenlinnan kanssa mukana RANTA-hankkeessa, jossa edistetään rakennettuun kaupunkiympäristöön ja rakennuksiin sekä maamassojen hallintaan liittyviä kiertotalouden mahdollisuuksia kunnissa. Rakennus- ja purkujätteet sekä maa-ainekset ovat kunnille iso haaste ja niille on tarpeen etsiä ja luoda uusia käyttömuotoja sekä kehittää jätteiden ja maamassojen parempaa hallintaa. Myös materiaalivirtojen aitoon ymmärrykseen tarvitaan merkittävästi lisää tietoa. Kaupunkien lisäksi hankkeessa ovat mukana Green Net Finland, Metropolia AMK, Suomen ympäristöopisto Sykli sekä Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK.

Vastuullisuutta hankintoihin

Vantaan kaupunki on ottamassa käyttöönsä strategisten hankintojen tiekarttamallin, joka täydentää resurssiviisauden tiekarttaa. Oman toiminnan kehittämisen tueksi kaupunki on perustanut vastuullisuuden neuvottelukunnan. Kaupunki myös osallistuu aktiivisesti pääkaupunkiseudun yhteistyöhön ja on vaikuttamassa EU:n julkisten hankintojen vastuullisuuslinjauksiin EU Urban Agendan kumppanuustyöryhmässä.

Kuva: Felix Siivonen

Yhteinen pöytä ehkäisee ruokahävikkiä

Yhteinen pöytä, Vantaan kaupunki ja Vantaan seurakuntayhtymä saivat vuoden 2017 Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus2050-päätunnustuksen. Lisäksi Yhteinen pöytä voitti Vuoden keittiöteko 2017-pääpalkinnon. Yhteinen pöytä on myös Sitran Kiertotalouden tiekartalla.

Yhteinen pöytä on verkosto, joka luo mallia vantaalaiselle, yhteisölliselle ruoka-aputoiminnalle ja hävikkiruoan keskitetylle jakelulle. Verkostoon kuuluvat noin 30 ruokahävikin lahjoittajaa (kaupat, elintarviketehtaat ja tukut) ja noin 35 vastaanottavaa tahoa, eli ruoka-apua Vantaalla jakavat järjestöt, kaupungin asukastilat ja seurakunnat. Hävikin kuljetuksesta verkostoon vastaa Vantaan kaupungin ylläpitämä hävikkiterminaali.

Hävikinkorjuujuhla

Seutulassa sijaitsevalla Katrinebergin kartanolla vietettiin syyskuussa 2017 tunnelmallista hävikinkorjuujuhlaa, jossa vantaalaiset kutsuttiin yhteisen pöydän ääreen nauttimaan huippukokki Markus Maulaviran hävikkiraaka-aineista suunnittelema kasvisateria. Yhteinen pöytä toimitti juhlaan hävikkiraaka-aineet, joista Laurean ammattikorkeakoulun opiskelijat valmistivat aterian. Samalla Katrinebergin kartano toivotti satavuotiaalle Suomelle ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ja menestyksekkäitä vuosia.

Lisää vegaanisia vaihtoehtoja Vantaan kaupungin ravintoloihin

Vantaan kaupungin omistama ja muun muassa ateriapalveluita tuottava Vantti ryhtyi kasvisruokapäivinä tarjoamaan vegaanista pääruokaa toisena lounasvaihtoehtona. Vegaanista ruokaa oli tarjolla Vantin ateriapalvelujen yläkouluissa, yhtenäiskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Kokeilu alkoi huhtikuussa 2017 ja kesti kevätlukukauden päättymiseen asti. Kasvis- ja vegaaninen ruoka on usein liharuokaa ympäristöystävällisempi lounasvaihtoehto.

Kuva: Anna Groth

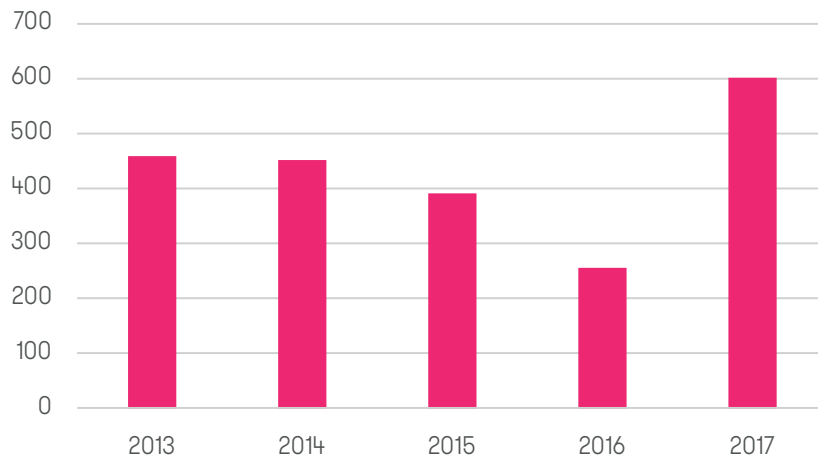

VASTUULLINEN VANTAALAINEN

Resurssiviisauden tiekartan vastuullinen vantaalainen -kaista sisältää kestävään elämäntapaan, kasvatukseen ja koulutukseen sekä ja ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä. Toimenpiteet koskettavat kaikkia vantaalaisia – niin kaupungin työntekijöitä, asukkaita kuin yrityksiä ja yhteisöjä.

Vantaan kaupungilla on koulutettu vuodesta 2009 lähtien ekotukihenkilöitä. Ekotukitoiminnan tarkoitus on lisätä kaupungin yksiköissä ekotehokkaita käytäntöjä ja ympäristömyönteisiä asenteita. Vuonna 2018 tehdyn kyselyn mukaan suurin osa vastanneista ekotukihenkilöistä kokee, että ekotukitoiminnalla on vaikutuksia työpaikan arkikäytäntöihin.

Luontoretkeille osallistujat

Henkilöstön ympäristöasennetutkimuksen (2018) mukaan vastaajat olivat omaksuneet hyvin jätteiden lajittelun ja sähkösäästön työpaikalla, mutta työmatkaliikumisessa olisi yhä parannettavaa, sillä yli 40 prosenttia vastaajista kulki työmatkansa yleensä henkilöautolla. Keskimäärin vastaajat tekivät etättyötä kaksi päivää kuukaudessa, mutta kyselyyn saaduissa kommentteissa nousi esille, että sitä tehtäisiin mielellään enemmän.

Luontokoulun ohjattuun toimintaan osallistui vuonna 2017 reilut 3700 ihmistä, eli suunnilleen saman verran kuin muutamana edellisenäkin vuonna. Ympäristösertifioituja kouluja oli vuonna 2017 virallisesti 11, eli muutama vähemmän kuin kaksi vuotta sitten. Lähimetsien teemavuoden ansiosta Vantaan luontoretkeille osallistuneiden määrä kasvoi yli kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna.

Miten ekotukihenkilöt kokevat, että ekotukitoiminta vaikuttaa työpaikan arkikäytäntöihin

Lähimetsien teemavuodet 2017-2018

Vantaalla vietettiin vuonna 2017 lähimetsävuotta. Teemavuoden aikana kannustettiin kouluja ja päiväkoteja tutustumaan omiin lähimetsiinsä. Lisäksi pohdittiin, miten metsäkysymykset otetaan esille kaavoituksessa, asutuksen läheisten metsien hoidossa, puistojen suunnittelussa ja rakentamisessa, vapaa-ajan vietossa ja liikunnassa.

Vantaa rauhoitti Pyymosanmetsän Petikossa, Silvolanmetsän Ylästössä, Furumossen-Tuomelanmetsän Linnaisissa sekä Tussinkosken Vallinojalla. Suojeltujen alueiden pinta-ala oli yhteensä noin 125 hehtaaria.

Yksi Lähimetsävuoden kohteista oli Kanervannummi, jonne Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi istutettiin kuntalaisten ja lähikoululaisten talkoilla Tulevaisuuden metsä. Alueella hyödynnettiin kierätysmateriaalia muilta rakennustyömailta. Uudistettava reitti tulee palvelemaan tulevaisuudessa seudullisena ulkoilureittiyhteytenä Tikkurilasta Hakunilaan. Kokonaisuudessaan puiston on tarkoitus olla valmiina vuoden 2018 aikana.

Vantaan metsäsuunnitelman päivittäminen käynnistyi Hakunilan ja Kivistön alueilta, joissa pidettiin huhtikuussa 2017 suunnitelmiin liittyen asukastilaisuudet. Lisäksi maailman ympäristöpäivänä 2017 järjestettiin lähimetsien kunniaksi kaikille avoin metsätapahtuma Keimolan Kaiun majalla.

Vantaalle palkattiin kesäksi 2017 kaksi lähimetsäopasta. Oppaat järjestivät muun muassa lähimetsäretkiä, jättipalsami- ja roskiensiivoustalkoita sekä opastivat ja neuvoivat kuntalaisia. Lisäksi he kokosivat oppaan jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista lähimetsissä sekä järjestivät syksyllä 2017 seminaarin lähimetsiin liittyen. Toiminta jatkuu kesällä 2018.

Kuva: Pertti Raami

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Päiväkotien lähimetsillä on suuri merkitys

Vantaan päiväkodit vierailevat lähimetsissä ahkerasti, monet jopa päivittäin. Metsät tarjoavat erinomaisen ympäristön lapsen psyykkiselle ja motoriselle kehitykselle sekä parantavat keskittymiskykyä. Positiiviset luontokokemukset muokkaavat lapsen luontosuhdetta sekä muodostavat pohjan ympäristöasenteille ja -vastuullisuudelle. Keväällä 2017 Vantaan päiväkodeille suunnattiin kysely, jonka pohjalta tehtiin pro gradu -tutkielma Helsingin yliopiston Geotieteiden ja maantieteen osastolla.

Kuva: Pertti Raami

Selvityksen tulokset osoittavat, että lähimetsät ovat päiväkodeille todella tärkeitä ja niiden säilymisestä ollaan huolissaan. Tärkeimpinä metsien ominaisuuksina pidetään luonnon monimuotoisuutta, luonnontilaisuutta, läheistä sijaintia sekä riittävän suurta kokoa. Myös pinnanmuotojen vaihtelevuutta arvostetaan. Metsäretkiä kuitenkin haittaavat etenkin koiranjätökset. Yli 80 % vastaajista kertoi niiden rajoittavan metsien käyttöä. Lisäksi roskaisuus ja turvattomuus rajoittavat metsäretkiä. Jotta metsiä voidaan jatkossakin hyödyntää ympäristökasvatuksessa, riittävän suurten metsien säilyminen päiväkotien läheisyydessä on tärkeää.

Siimapuiston päiväkodin puutarhassa viihdytään ja opitaan luonnosta

Vantaan Siimapuiston päiväkodissa vietettiin kesäkuussa 2017 iloista puutarhapäivää. Lasten ja aikuisten voimin päiväkodin puutarha laitettiin kesäkuuntoon. Siimapuisto on mukana Biolanin Vihreä teko -kampanjassa, jonka tarkoituksena on kannustaa suomalaisia arjen pieniin vihreisiin tekoihin.

Päiväkodin johtaja Leena Lahtisen mukaan Siimapuistossa lapset ovat osallisena oman toiminnan suunnittelussa ja näin heidän tietoisuutensa oman toiminnan vaikutuksista lisääntyy. Puutarhassa luonnon kierto- kulku muuttuu käsin kosketeltavaksi ja ymmärrettäväksi, kun lapset itse pääsevät mukaan suunnitteluun, toteutukseen, ylläpitoon ja myös hyötykäyttöön.

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Neljän vantaalaisyrityksen ympäristötyö palkittiin Ekokompassi-sertifikaatilla

Ekokompassi on ympäristöjärjestelmä, joka ohjaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ottamaan käyttöön ja kehittämään ympäristöystävällisiä toimintamalleja. Sertifikaatin saaneet yritykset ovat läpäisseet ulkopuolisen tarkastuksen ja osoittaneet, että noudattavat sertifikaatin vaatimuksia. TKP Print, Kanresta Oy:n Ravintola Heijastus ja Café Einstein sekä Airport Hotel Bonus Inn saivat Ekokompassi-sertifikaatin vuonna 2017 sitoutumisestaan ympäristön huomioivaan toimintaan.

<https://ekokompassi.fi/>

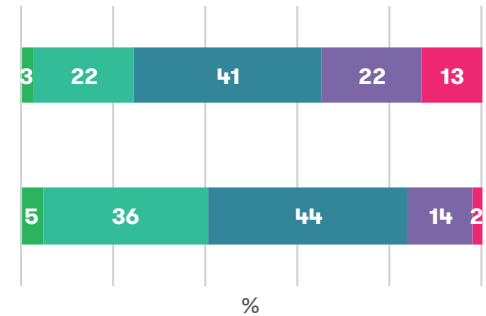
Esimiesten ympäristöjohtamisen koulutukset

Vantaalla jatketaan esimiesten ympäristöjohtamisen koulutuksia, joissa tuetaan kestäviä toimintatapoja. Vuonna 2017 koulutettiin yhteensä yli 80 Vantaan kaupungin esimiestä ympäristöjohtamisen alkeisiin. Kaupunki järjesti kaksi avointa koulutusta, ja lisäksi koulutettiin tiettyjen toimialojen esimiehiä ja johtoryhmien jäseniä.

Vantaan ympäristöjohtamisen koulutus on tiivis iltapäivä, jonka aikana käydään läpi, miksi ympäristövastuutyö kuuluu jokaiselle esimiehelle, ympäristöjohtamisen perusteet sekä katsaus ympäristöjohtamisen työkaluihin. Suurin anti on kuitenkin yhteisissä keskusteluissa ja siinä, että eri tehtävissä toimivat esimiehet voivat oppia toisiltaan.

Kaupungin henkilöstön ympäristöasennekyselyssä (2018) ympäristötyöstä kysyttäessä, kuinka se esimerkiksi näkyy asioiden valmistelussa sekä päätöksenteossa ja miten se on muuttanut työtapoja, oli yleisin vastaus ei samaa eikä eri mieltä. Vastauksien perusteella ympäristötyö ei välttämättä aina näy henkilöstölle asti.

Kaupungin ympäristötyö on muuttanut työtapojani

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

Kuva: Sakari Manninen

LIITE 1 YMPÄRISTÖINDIKAATTORIT

Yleinen kehitys	2013	2014	2015	2016	2017	
Kasvihuonekaasupäästöt	1303	1191	1117	1108	1102	kt CO2-ekv
Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti (Kasvener)	6,3	5,6	5,2	5,1	4,9	t CO2-ekv
Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti ilman teollisuutta (CO2-raportti)	6	6	5			t CO2-ekv
Ympäristötuotot	381 000	235 000	176 000	471 900	678 000	euroa
Ympäristökulut	22 586 000	22 340 000	33 340 000	23 382 000	26 444 000	euroa
Ympäristöinvestoinnit	1 966 000	2 780 000	12 012 000	14 240 700	3 321 000	euroa
Ympäristövastuu ja ehdollinen ympäristövelka						
Ympäristötuotot kunnan toimintatuotoista	0,2	0,1		0	0	%
Ympäristötuotot suhteessa asukaslukuun	1,8	1,1	0,8	2,2	3,0	euroa/asukas
Ympäristökulut kunnan toimintakuluista ja ympäristökulut suhteessa asukaslukuun	1,6	1,6		1,6	1,9	%
Ympäristökulut suhteessa asukaslukuun	108,5	106,0	155,3	106,7	118,5	euroa/asukas
Ympäristöinvestoinnit kunnan käyttöomaisuusinvestoinneista	1,1	1,7		9,9	2,9	%
Ympäristöinvestoinnit suhteessa asukaslukuun	9,4	13,2	56,0	65,0	14,7	euroa/asukas

Energiantuotanto ja -kulutus	2013	2014	2015	2016	2017	
Yhdyskunnan energiankulutus	5 421	5 311	5 317	5 491	5487	GWh
Energiankulutus asukasta kohti	26 051	25 193	24 776	25 035	24592	kWh
Yhdyskunnan sähkönkulutus yhteensä	1844	1833	1824	1908		GWh
Yhdyskunnan sähkönkulutus asukasta kohti	207936	210803	214641			kWh/as/v
Asumisen ja maatalouden sähkönkulutus	652	655	656	687		GWh
Teollisuuden sähkönkulutus	291	264	241	253		GWh
Palveluiden ja rakentamisen sähkönkulutus	902	914	927	968		GWh
Kaukolämmön hankinta	1790	1767	1749	1903	1904	GWh
- Maakaasun osuus	823	512	204	358	219	GWh
- Hiilen osuus	960	795	733	733	795	GWh
- Öljyn osuus	7	18	34	0	0	GWh
- Ydinvoiman osuus	0	0	0	0	0	GWh
- Uusiutuvien osuus	0	0	0	0	0	GWh
- Sekajätteen osuus		442	778	812	890	GWh
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet						
- Maakaasun osuus		29	12	19	12	%
- Hiilen osuus		45	42	39	42	%
- Öljyn osuus		1	2	0	0	%
- Ydinvoiman osuus		0	0	0	0	%
- Uusiutuvien osuus		0	0	0	0	%
- Sekajätteen osuus		26	44	42	46	%
Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus (kaikki rakennukset)		69,9				%
Sähkön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä rakennustyypeittäin	19,8	19,5	19,2	16,0		kWh/m3
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (säädörjattu)	41,9	40,5	39,5			kWh/m3
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	46	43,6	47,4	32,6		kWh/m3

Yhteiskuntarakenne ja liikkuminen	2013	2014	2015	2016	2017	
Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten osuus, krs-m2	98,1	98,8	98,9	98,7	98,9	%
Asemakaava-alueelle rakennettujen asuntojen osuus, krs-m2	97,8	98,6	99,2	99,0	99,6	%
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella	24,2	24,4	25,9	26,5	26,4	%
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta (%)	6,3	6,3	6,7		7,2	%
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta (%)	6,2	6,2	6,6		7,2	%
Palveluiden saavutettavuus 300 ja 700 metrin etäisyydellä (%)						
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 300 m	31,7	31,6	29,6	37,4		%
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 700 m	81,5	81,3	80,3	86,5		%
Päivittäistavarakaupat: 300 m	35,0	34,7	34,1	33,5		%
Päivittäistavarakaupat: 700 m	73,2	72,8	71,5	71,8		%
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 300 m	19,9	19,3	18	20,4	17,7	%
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 700 m	63,6	60,3	64,6	66,6	58,5	%
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 300 m	90,8	90,7	89,7	97,9	98,1	%
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 700 m	99,7	99,7	99,8	99,8	99,8	%
Päiväkodit: 300 m	57,9	57,4	61,1	58,0	58,9	%
Päiväkodit: 700 m	88,2	88,0	89,5	88,6	88,8	%
Alueellinen hyötyjätepiste: 300 m	47,3	47,0	45,6			%
Alueellinen hyötyjätepiste: 700 m	93,4	93,1	80,3			%
Tiiviisti asuttujen alueiden osuus:YKR-ruutujen määrä ja osuus, kun						
vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)		560	568			kpl
vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaikista asutuista YKR-ruuduista (%)		30,5	30,8			%
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)		170	176			kpl
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaikista asutuista YKR-ruuduista (%)		9,3	9,5			%
Tiivillä alueilla asuvien osuus: asukkaiden määrä YKR-ruuduilla, kun						

asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 20 asukasta/ha		160994	164072			asukasta/ha
osuus koko väestöstä		78,2	78,3			%
asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 50 asukasta/ha		87145	90260			asukasta/ha
osuus koko väestöstä		42,3	43			%
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä				25123		asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä				20084		asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä, rakennuksessa hiljainen julkisivu				14037		asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä, rakennuksessa hiljainen julkisivu				10212		asukasta
Ilmanlaatu huono tai erittäin huono	32	53	52	66		tuntia vuodessa
Hengitettävien hiukkasten (PM10) vuorokausiraja-arvon ylitysten määrä	4	4	6	1	2	kpl
Henkilöautojen määrä	518	525	533	543	551	Henkilöautoja / 1000 asukasta
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	0,55	0,49				matkaa/as/vrk
Työsuhdematkalipun käyttäjät	5602	6171	6696	7120		käyttäjää
Pyörätieverkon pituus, m/as	2,9	2,9	2,9	2,9		m/as
Pyörätieverkon pituus, km	599	608	616	623		km

Kulutus ja materiaalit	2013	2014	2015	2016	2017	
Yhdyskunnan vedenkulutus	238	241	220	224		
Veden ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	134,1	143,6	136,4	120,7		
Yhdyskunnan jätevesikuormitus						
Kokonaisfosforikuormitus (P)	0,08	0,09	0,09			g/as/vrk
Biologinen hapenkulutus (BHK)	1,37	1,5	1,8			g/as/vrk
Kokonaistyyppikuormitus (N)	1,73	1,76	3,23			g/as/vrk
Jätteen käsittelypaikalle loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä	246	80	14	5		kg/as/v
Kaupungin kiinteistöjen tuottama yhdyskuntajätteen määrä/työntekijä	296	297				kg/kaupungin työntekijä
Kaupunkiorganisaation vuotuinen jätteen materiaalihyötykäyttöaste	47	48				%
Paperinkulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa	3125	2626	2607	2354	1326	A4/kaupungin työntekijä
Ympäristönäkökohdat huomioivat kaupungin hankinnat	64	81	60	60		%-osuus keskitetyistä hankinnoista

Vastuullinen vantaalainen	2013	2014	2015	2016	2017	
Ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit	10	14	14	14	12	lkm
Koulutettuja ekotukihenkilöitä yhteensä/100 kaupungin työntekijää	4,7	5,4	6,0	6,5	6,9	ekotukihenkilöt/100 kaupungin työntekijää
Luontoretelle osallistujat	457	450	390	256	600	osallistujaa

LIITE 2 YMPÄRISTÖTILINPITO

YMPÄRISTÖTILINPITO VANTAALLA

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävä kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Ympäristötilinpito 2017			
1 000 euroa	Tuotot	Kulut	Investoinnit
A.1. Ulkoilman suojeleminen	3835	1421,2	494,0
B. Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	834,2	26,4
C. Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	3387,3	12,5
D. Maaperän ja pohjaveden suojeleminen	3988,7	170,8	367,2
E. Melun ja tärinän torjunta	0	71,7	209,4
F. Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	0	81,8	30,2
G. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	61351	947,3	0,0
H. Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	609223	16 363,9	2181,9
I. Ilmastonsuojelu	0		0,0
Ympäristötoiminta yhteensä	678397	23278,2	3321,6
Verot. Investointien poistot	0	2 486,2	0,0
Kaikki yhteensä:	678,4	26 444,3	3 321,6

VANTAAN YMPÄRISTÖTUOTOT, -KULUT JA INVESTOINNIT TOIMINNOITTAIN

Vuonna 2017 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 678 400 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeleluun.

Ympäristökulut vuonna 2017 olivat yhteensä 26,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja

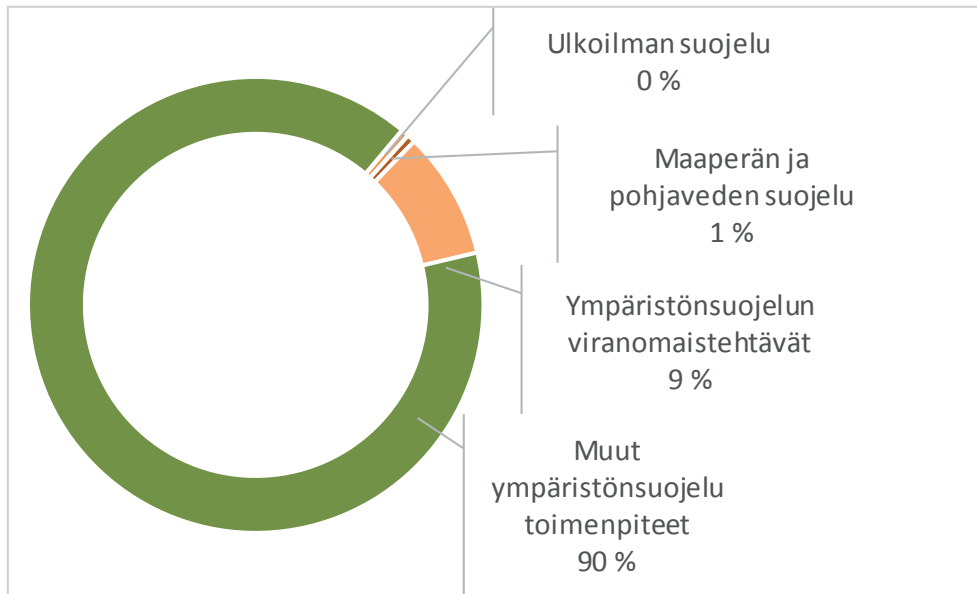
Ympäristöinvestoinnit olivat 3,3 miljoonaa euroa, josta valtaosa käytettiin Muihin ympäristönsuojelun toimenpiteisiin.

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2017	2016
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,00 %	0,00 %
Ympäristötuotot / asukas	3,04	2,15
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	1,86 %	1,62 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	118,49	106,67
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	2,85 %	9,88 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	14,66	64,97

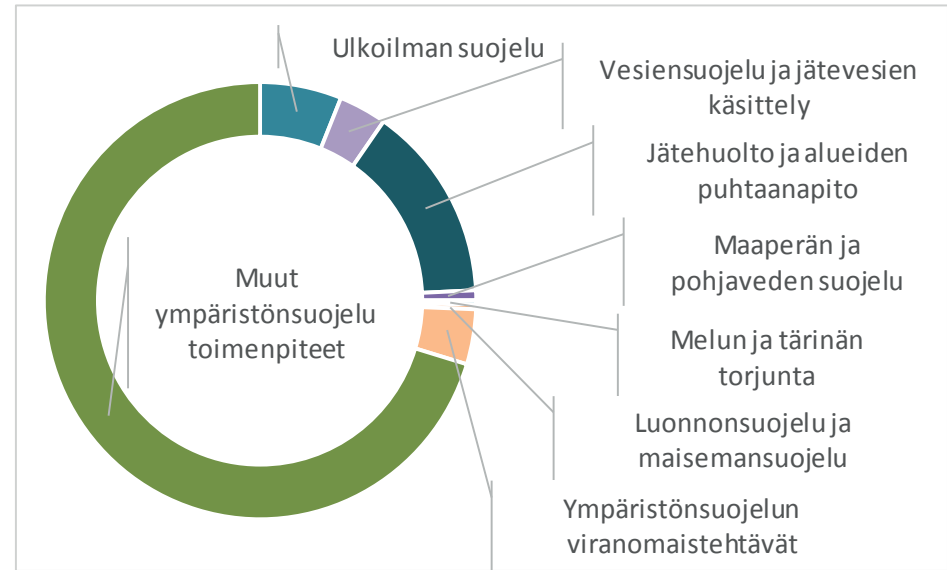
YMPÄRISTÖTUOTOT

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksetettu ympäristötulo.

Vuonna 2017 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 678 400 euroa. Se kattoi 0,002 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuloista. Ympäristötuottoja kertyi 3,04 euroa asukasta kohden.

Ympäristötuottojen jakauma

Ympäristökulujen jakauma

YMPÄRISTÖKULUT

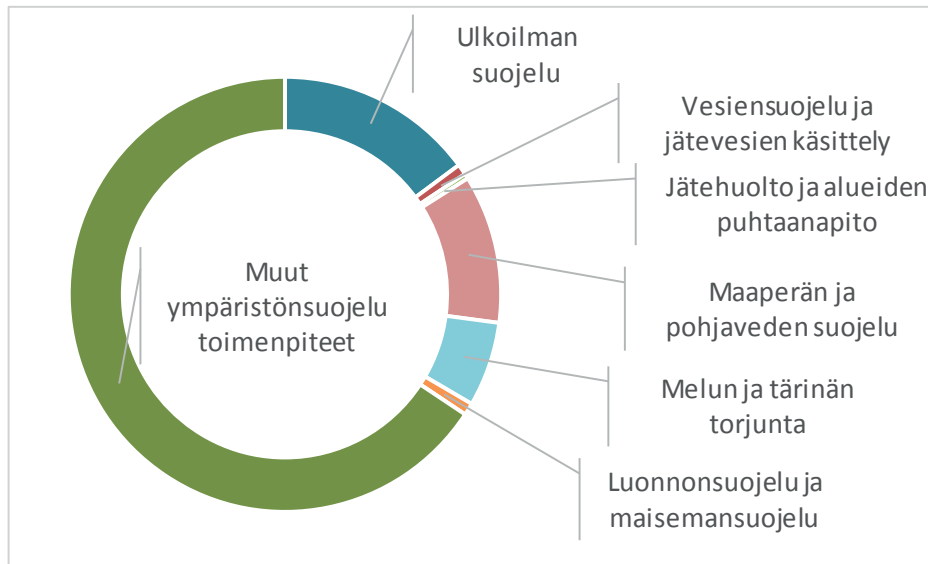
Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksetetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 26,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (16,4 milj. euroa). Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 3,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeleluun käytettiin 1,4 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 947 300 euroa.

YMPÄRISTÖINVESTOINNIT

Ympäristöinvestoinnit ovat meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelutason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannon tekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 3,3 miljoonalla eurolla. Eniten, lähes 2,18 miljoonaa euroa, investoitiin ryhmään muut ympäristönsuojelutoimenpiteet.

Ympäristöinvestointien jakauma

YMPÄRISTÖTUOTOT, -KULUT JA -INVESTOINNIT AIHEALUEITTAIN

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai tuloja pölynsidontatöistä yksityistiekuntien teillä 3 800 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2017 ei ollut.

Vuoden 2017 ulkoilman suojelun kulut tulivat lähes kaikki kuntatekniikan keskuksen katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista. Yhteensä niiden osuus oli yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 494 000 euroa.

Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2017 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Vuonna 2017 ei ollut tuloja vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 834 159 euron kuluista koostui palveluiden ostosta tilakeskuksessa vuonna 2017. Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 10 277 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Kuntatekniikan keskus investoi pienvesien kunnostamiseen vuonna 2017 yhteensä 183 828 euroa.

Jätehuolto ja roskaantumisen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2017.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2017 yhteensä 3,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,3 miljoonaa euroa. Kuntatekniikan keskuksen suuri kuluerä koostui ympäristön siivoamisen ja töhryjen poistoon liittyvistä kuluista. Tilakeskuksella oli jätehuollon kustannuksia 259 019 euroa. Sivistystoimen toimialalta kului jätehuoltoon 148 654 euroa, jotka koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (135 964 euroa) koostuivat jätteenkäsittelymaksista.

Jätehuollon palvelut HSY:ltä, pääkaupunkiseudun kierrätyskeskukselta ja Paperinkeräys Oy:ltä maksoivat kaupungille vuonna 2017 runsaat 1,2 miljoonaa euroa.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 12 000 euroa jätekatoksiin.

Maaperän ja pohjaveden suojeleminen

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojelesta saadut tuotot 3 988 euroa muodostuivat pääasiassa pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista.

Maaperän ja pohjaveden suojeleksen 170 845 euron kuluista suurin osa muodostui henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa (122 289 euroa) ja pelastuslaitoksessa (46 137 euroa). Pelastuslaitos käytti 2 353 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojelemaan investoitiin 317 150 euroa, josta valtaosa kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen. Tilakeskus investoi 50 000 euroa.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2017.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (71 673 euroa) muodostuivat vuonna 2017 kuntatekniikan keskuksessa meluselvityksistä. Kuntatekniikan keskus käytti investointina melun ja tärinän torjuntaan 209 443 euroa, jolla rakennettiin meluvalleja ja -esteitä.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2017.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat vuonna 2017 yhteensä 81 848 euroa. Siitä suurin osa oli suunnittelutyön henkilöstökuluja (51 829 euroa) kuntatekniikan keskuksessa.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 30 203 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 61 351 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 947 298 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2017.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli 609 223 euroa. Siitä suurin (593 926 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja luonto ja ympäristökerhoihin saadut tuet toivat sivistystoimelle tuloja 15 296 euroa.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 16,4 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (14,1 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 59 532 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 58 562 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 584 725 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (201 967 euroa) ja henkilöstökuluista (185 274 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (66 098 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat vuonna 2017 tilakeskukselle kuluja 593 926 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat 30 774 euroa. Kulut koostuivat maalämpöpumppujen luvituksesta, energianeuvonnasta ja ympäristöasiantuntijan palkkakuluista.

Smart & Clean -hankkeen koordinointi ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 43 400 euroa elinkeinopalveluille. Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,2 miljoonaa euroa. Siitä oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (93 197 euroa). Tilakeskus teki muun muassa erilaisia energiansäästöinvestointeja 2,1 miljoonalla eurolla.

Ilmaston suojele

Ilmaston suojele ei tuonut tuloja vuonna 2017. Kuluja ilmaston suojelesta kertyi reilu 679 888 euroa. Se koostui eri toimialojen ympäristöryhmien työstä esimerkiksi kehittämishankkeissa.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi vuonna 2017 sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa ja polttoaineveroa 378 780 euroa. Yhteensä ympäristöperusteisia veroja maksettiin 2 486 200 euroa.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskus on varannut 1,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin. Vuonna 2017 rahaa käytettiin 7 013 euroa.

LIITE 3 YMPÄRISTÖVALITUKSET

Ympäristövalituksia tuli Vantaan ympäristökeskukselle 249 kpl vuonna 2017, jonkin verran enemmän kuin edellisellä vuonna. Entistä suurempi osa tuli kaupungin palautekanavan tai sosiaalisen median kautta, 29 kpl, kun vuonna 2016 niitä tuli 20 kpl ja vuonna 2015 vain 7 kpl.

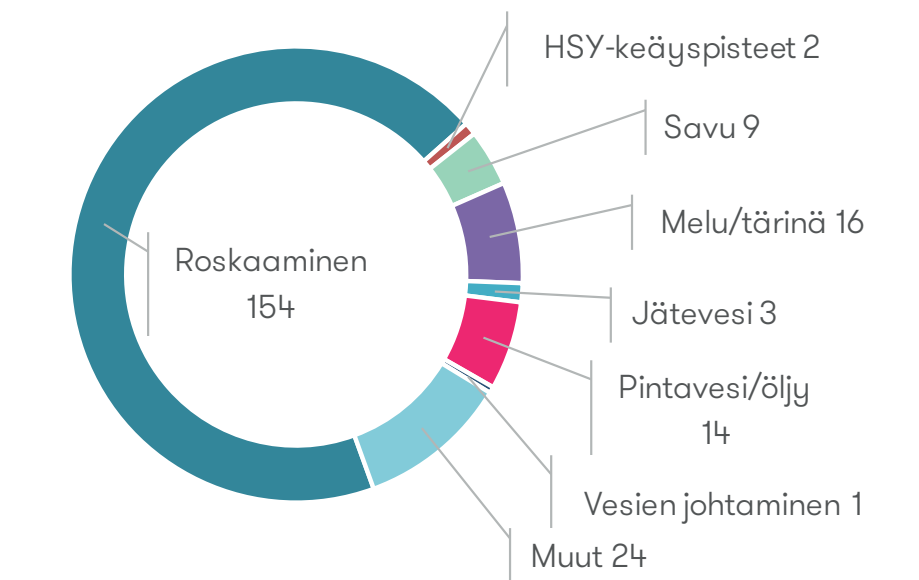
Pääosa valituksista (154 kpl) koski roskaantumisia. Muuta jätehuoltoa koskevia valituksia oli 26 kpl. Varsinkin alkuvuodesta tuli useita ilmoituksia pysäköintialueilla olevista rekkakonteista, joissa kuljetettiin Afrikkaan kierrätystavaraa, kuten kylmälaitteita ja muita kodinkoneita sekä autoja. Tämä kierrätystoiminta aiheutti myös jonkin verran roskaantumista ympäristöön.

Pintavesiä ja lähinnä oja koskevia ilmoituksia tuli 14 kpl. Yleensä yhteydenoton syynä oli veden haju tai poikkeava väri. Ympäristökeskukseen ilmoitettiin niin vihreästä, sinisestä, valkoisesta kuin ruskeastakin oja- tai puroveden väristä. Vihreä vesi oli kaukolämpövettä, valkoinen kermasäiliön pesuvettä, ruskea rautasakkaa. Sinisen värin syy ei selvinnyt. Yhteydenottoja aiheutti myös runsaiden sateiden aikaansaamat vahtolautat joessa.

Jätevesistä tuli vain kolme valitusta. Määrä on ollut laskusuunnassa vuoden 2012 jälkeen, jolloin kirjattiin peräti 31 valitusta. Pintavesien johtamista koskevia valituksia kirjattiin yksi, mihin osasyynä on todennäköisesti kaupungin muuttuneet käytännöt hulevesiasioiden käsittelyssä, kun asemakaava-alueiden hulevesivalituksia hoitaa myös kuntateknikan keskus.

Meluvalituksien aiheena oli erityyppisiä melulähteitä: kiinteistönhuolto, rakennustyöt, ilmastointi/-ilmanvaihtolaitteet, liikennemelu. Meluvalituksia kirjattiin 17 kpl.

Ryhmään 'muut' kuuluvat valitukset koskivat muun muassa hajua, lumenajoa, epäsiistejä kiinteistöjä, nurmikon myrkyttämistä ja läjityksiä. Näitä sekalaisia valituksia kirjattiin edellisvuotta hieman vähemmän, 24 kpl.

Ympäristövalitukset Vantaalla 2017

